יד: קרבן אלו הן הממונים פ"ה שקלים העדה

מסורת הש"ס

מון לסכך: **המגילה הזאת.** שכתובים בה סמני הקטורת מון להכינם ומדר פיטומו: **מעטה.** מין להזכירם לגנאי שהרי ניכר שכוונתם היתה לשמים שהרי עכשיו מסרה להנון תא"ש שאינו ממשפחתו: **שיש מלכים כגדי כ"ג.** שיהיו נתון ומהולדין: **לאיסטרטיאות.** שר מערכי החיילות:

הלכה ב מתני' נוכרים. הם שממון הקדש תחת ידם והם פודין ערכין ומדמין וכל מלאכת ההקדש נעשה על ידם: **אמרכלין.** למעלה מן הנוכרים והוא ניטריקון אמר על כלו וכגמ' ליף לה הממונים אלו מקרא: **גמ' כדיליקן.** והוא שררה למעלה מן האמרכל: **גוברין.** אע"ג דכתיב לא תתיב גוברין מסברא ידעינן שהיו גוברין

מוסרין את המגילה הזאת אלו לאלו ועכשיו שאינן בית אבא (א) נאמנים הילך את המגילה והזהר בה וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ע זלנו עינינו דמעות ואמר מעתה אין אנו צריכין (רשאין) להזכירן לגנאי: אלעזר על הפרוכת: א שהיה ממונה על אורגי פרוכת: [2] פנחס המלביש: שהיה מלביש בגדי כהונה גדולה מעשה בבהן א' שהלביש לאיסטרטיות א' ונתן לו שמונה זהובים ואית דאמרין תרי עשרי יהב ליה:

הלכה ב מתני' אין [6] פותחין [7] משבעה אמרכולין [8] ושלשה גזברין [9] ואין [10] עושין שררה על (ב) הצבור פחות משנים חוץ מבן אחיה שעל חולי מעיים ואלעזר שעל הפרוכת שאותן קיבלו רוב הצבור עליהן: **גמ'** אין פותחין מג' גזברין ומז' אמרכולין תני [11] משני כתליקון הדא הוא דכתיב [1] ויחיאל ועזיהו ונחת גזברין ועשאל וירימות ויזבד יאיאל ויסמכיהו ומחת ובניהו אמרכולין פקידים מיד כוניהו ושמעי אחיו קתיליקין במפקד יחזקיהו המלך ועזיריהו נגיד בית אלהים המלך וכ"ג כשהוא דורש הגובר חותם ונותנו (2) לאמרכול אמרכל חותם ונותנו לקתליקון קתליקון חותם ונותנו לכהן גדול כ"ג חותם ונותנו למלך וכשהוא מחיר המלך רואה חותמו ומחיר כ"ג רואה חותמו ומתיר קתליקון רואה חותמו ומתיר אמרכל רואה חותמו ומתיר גזבר רואה חותמו ומתיר: אין עושין שררה על הצבור בממון פחות משנים: רב [2] נחמן בשם רבי מנא על שם [2] והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן אמר ר' (נחמיה) חמא בי רבי חנינא מפסולת של לוחות העשיר משה הדא הוא דכתיב [3] פסל לך שני לוחות אבנים פסל [7] לך שתהא הפסולת שלך אמר [5] ר' חנין מחצב של אבנים טובות ומרגליות (גילה) ברא לו הקב"ה מתוך אדלו וממנו העשיר משה כתיב [4] והביטו אחרי משה עד בואו האוהלה תרין [1] אמוראין ח"א לגנאי וח"א לשבח מ"ד לגנאי חמן שקין חמן כרעין [2] חמן קופד אביל מן דיהודאי ושתי מן דיהודאי כל מדליה מן דיהודאי ומ"ד לשבח מחמי צדיקא ומזכי טוביא דזכת למיחמי יתיה:

הלכה ג מתני' [1] ר' חותמות היו במקדש וכתוב עליהן עגל זכר גדי וחוטא בן עזאי אומר ה' היו וארמית כתוב עליהן עגל דכר גדי חוטא דל וחוטא עשיר עגל [2] משמש עם נסבי בקר גדולים וקטנים זברים ונקבות גדי משמש עם נסבי הצאן גדולים וקטנים זברים ונקבות חוץ משל אילים איל משמש עם נסבי אילים בלבד חוטא משמש עם נסבי שלש בהמות של מצורע 'מי שהוא מבקש נסבים הולך לו אצל יוחנן שהוא ממונה על החותמות ונותן לו מעות ומקבל ממנו חותם בא לו אצל אחייה שהוא ממונה על הנסבים ונותן לו חותם ומקבל ממנו נסבים לערב באין זה אצל זה ואחי' מוציא את החותמות ומקבל כנגדן מעות [7] אם פתחו פתחו לו וישלם יוחנן מביתו ואם הותירו הותירו להקדש שיד הקדש על העליונה מי שאבד חותמו ממתינין לו עד הערב ואם מצאו לו כדי הותמו נותנין לו ואם לאי לא היו נותנין לו ושם היום כתוב עליהן מפני הרמאין:

גמ' (א) וכבן עזאי חוטא דל למה היה מביא לונו עמו ברם כרבנן מביא גדי נסבי רחל מה מן מה דרבנן גדי משמש [3] נסבי צאן גדולים וקטנים זברים ונקבות הדא אמרי נסבי רחל כנסבי גדי דכתיב [5] ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בבבשים או בעזים לשור [6] האחד למה נאמר מגיד שלא חלק בין נסבי שור שהיה בדין בן הצאן טעון נסכים ובן הבקר טעון נסכים אם מצאנו שחלק בין נסבי כבש לנסבי איל לכך

ג' דהא פסקו שכר ולקוחות ופדויית ערכין ותמורי ערכין ג' דהיינו דין וכיון דקרא ממטה למעלה קתשיב ש"מ שהתשובים מן הנוכרין שהן למטה מהאמרכלין והא דקתני בקרא כה"ג לעוף אע"ג דהמלך גדול ממנו היינו כדי לפיס נגיד בית האלהים שיהיה הש"ס כתר כולם שהוא למעלה על כל: **כשהוא חופס.** הלכה שהמשות כתוכי דהאי קרא בשמירת האוצרות חייבי וילפינן מיניה לגבי כתוכי כולהו ללמד דכולם חופמין האוצרות וכדמפיק: **וסס יקחו את הזהב.** מיעוט רבים שנים: **שהכא הפסולת שלך.** והלוחות של פנסיריטין היו: **מחצב.** מקום שחוצבין ממנו: **תמון שקין** וכו'. ראו הבוקים ראו הכרעיים ראו בכרו וכל זה ממה שהוא אוכל ושותה מן היהודים וכל רכושו מן היהודים: **מיתמי לדיקא** וכו'. כדי לזכות ברחיית הלקיח הכיעו אחריו דזכות גדול היא שזכה לראותו: **הלכה ג מתני' ד' חותמות היו במקדש.** ג' לג' נסכים תליקין של בהמות חוטם ראשון לנסכי בקר והן ג' עשרונים סולת בגלל נחלי הין שמן ויין לנסך תלי ההין וחוטמו מגל והכ' זכר לנסכי איל שתרגום איל דכרא ונסכיו שתי עשרונים סולת בגלל בשמן שלישית ההין ויין לנסך שלישית ההין והנ' נדי לנסכי כבש כן שנאמר והן עשרון סולת בגלל כרביעית ההין והד' חוטמו והם נסכיו של מצורע עשיר שמביא ג' בהמות ולריך עשרה לוגין שמן חשעה לבשה כבשים יחוד לחתן תמון ובהוחות וקרי ליה חוטמו משום דעל שבע עבירות נגעים בגין: כ' היו. כ' חוחמות היו למצורע: **חוטא דל וחוטא עשיר.** לפי שמצורע עני אינו מביא אלא בהמה אחת ואם לא היה למצורע אלא חוחם אחד היו נותנים למצורע עני עשר לוגין וע"ק סגר למצורע עני נותנין חוחם גדי ולוג רביעית היה מביא מנינו: **ורמיה לחוט עליהן.** שהיה דומה היה נלשון אדמי: **וכרים ונקבות.** כין לנסכי עולות שאינן באות אלא זכרים כין נסכי שלמים שבאין זכרים ונקבות ושולה ושלמים טעונין נסכים דכתיב עולה או זבח: **נותן לו מעות.** כפי הנסכים שהוא לריך: **כא לו אצל אחיה.** שהיה ממונה לקנות יינות ושמנים ובלחות אלא יהא כל מביא קרבן לריך לחזור אחר נסכים העשויין על טהרת הקדש: **ואם הותירו הותירו להקדש.** ולא אתמרינן שמא משתתי של יוחנן הם שנתפרנו ממעות של נסכים: **המתינים לו עד הערב.** שחדוונו יחד יוחנן ואחיה אם נמלאו מעות יתירים ביד יוחנן כנגד החותם שאמר זה שנאבד ממני נותנים לו: **ומס היום כתוב.** על החותם יום פלוני בשבת: **מפני הרמאין.** שמא אלא חותם שנאבד מתכוירו לו מאחיה לו מיוחנן ונא עכשיו ליקח וכיום שמוציאו אינו רשאי להוציאו שבאוכר מחזר אחריו ושיל יש לחוש שמא לקח חותם כשער הזול והלגיטו עד שער הייקר: **נמ' ופריך ולכן עושי חוטא דל למה ליה.** חותם כפני עלמו היה לו להכיח חותם גדי: **ומפני היה מביא לונו עמו.** כדי שיבא לו לוגא שמן שלריך למתן תמון ובהוחות והמוחר נאכל לכהנים כדין קדשי הקדשים ולריך שיהיה על טהרת הקדש לפיכך נתנו לו חותם כפני עלמו שהוא נסכי גדי וד' לוג שמן: **כרס כרבנן.** אבל לרבנן לא היו נותנין לחוטא דל אלא חותם של גדי ולוג שמן למתן בהוחותיו היה מביא מביתו קטיע א"כ אף לחוטא עשיר לא היו לריכין לתתן חותם כפני עלמו שיטילון ליתן לו ג' חותמות גדי: **נסבי רחל.** כמה שאינו מזכרים במתני': **ומפני מן מס דפני כמפני גדי מעמס** וכו'. שהעגול דנסבי רחל כנסבי גדי: **שהיה כדין.** שיהא תלוק בין נסבי עגל לנסבי שור:

מתני' מז' מרכולין. תניא בתוספתא פ"ב מזגברין מה הן עושין פודין את הקדשים וכל מלאכות הקדש כיון מרכולין מה הן עושין ז' מפתחות עזרה כיון דלה אחד מהן לפתוח אינו יכול עד שיכנסו כולן מרכולין פותחין ומזגברין נכנסין ויוצאין ולפי כבוד הנכנסין היו יוצאין אמר ר' יהודה למה נקרא שמו מרכול מפני שהוא מר על הכל פי' מר חדון לשון מרות ירושלמי תנא אין פותחין מג' כתיליקין הדא הוא דכתיב ויחיאל ועזיהו ונחת גזברין ועשאל וירימות ויחזד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו מרכולין פקידים מיד כוניהו ושמעי אחיו כתיליקין כשהוא חותם הגזבר נותנו לאמרכול מרכול חותם ונותנו לקתליקון וקתליקון לכ"ג וכ"ג למלך ואין עושין שררה פחות משנים מפורש בכבא בתרא

פרק ג' דכתיב והם יקחו את הזהב:

מתני' ד' חוטמות וכחוב עליהן עגל וכר גדי חוטא. מפרש ואזיל למה הוצרכו לפי שנסכיהן מליקין זה מזה: **ארמית.** לפי שמלומדין בלשון כסדים בגלות בבל: **חוטא דל וחוטא עשיר מצורע עני מצורע עשיר** וחנן בפרקין על ז' דברים הנגעים בגין לפיכך נקרא חוטא. עני מביא תורין או בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת ואם זה הכהן שהיה צריך לנסכים אבל מצורע עשיר מביא ג' בהמות חטאת ועולה ואם זה ואין חטאת ואם טעונין נסכים אלא חטאתו ואשמו של מצורע לפי שאינו באין על חטא דבנגעים אינכר ליה חטאיה והקרבנות אינו באין אלא להכשירו בקדשים: **גדולים וקטנים.** שאין חילוק בנסכים בין בעגל לשור ולמה היה חוטם לאשם וחטאת של מצורע והלא נסכיהן בשאר בהמות שבאין נדבה שבינהן היו בכשים שאשם מצורע בכב הוא אלא לפי שאשם מצורע טעון לוג שמן ליתן להבוחות לבד שמן שבא מן הנסכים:

מתני' לערב כאין זה אצל זה. יוחנן אצל אחיה וכנגד החוחמות שקיבל אחיה נותן לון יוחנן מעות אם פחתו אחיה ליוחנן אם הוחירו הוחירו להקדש: **מתני' מי שאבד חוחמו ממחינין לו עד הערב.** שיבוא יוחנן אצל אחיה ויראה אם מלאו מעות יתירין כדי חוחמו של זה שאבד נותן לו הנסכים ופ' כדי היום פי' אם של היום היה כחוב היום ופ' נעשה חוחם זה: **מפני הרמאין.** שמא ישלאנו אדם אחר זמן וילך אצל אחיה ויתן לו סולת: **ירושלמי** הנע עלמך שייג אותו היום אם המאחר היה כחוב עליו הנע עלמך שייג אותו המאחר אם היום אם הדם כחוב עליהן:

תקלין חדתין

נאמנין כו' אלו לאלו. ולא היה בא ליד אחר שאינו הגון: **שאינו נאמנין.** ירא אלהים אלא יגיע ליד אדם שאינו הגון: **כא לך.** שאתה נאמן ומחיהר בהם: **בגנוסן.** שהרי עשמה אחת שעכשיו שהיה צריך למטור מחר. ובבבלי כ"ז שהיו בית אבא קיימין כו': **מתני' אין פוחחין** וכו'. גזברין הן שממון הקדש בידם והם פודין ערכין ומדמין וכל מלאכות הקדש נעשה על ידם: **אמרכלין.** למעלה מהגזברין אמר על כולה: **ואין עושין שררה** כו'. לשון הגאון הכל הממונים היו עמהן אחרים דמתני' חסר דאם הממונים לבד אלו הנסים שהיו ידיהם: **נמ' תנא** בריישא מוספת שאין פוחחין מג' ממונים למעלה מן האמרכלין: **הדא הוא דכתיב.** ממסיך בכתוב: **ויחיאל וגו'.** שם מייהי בתרומת הלשכה וקדשים כו' וזה יחיאל ויחיאל ונחת אלו ג' גזברין שעשקו בערכין ותרומין שבריהן ודאי ג' ואח"כ תניא ז' אמרכלין מן ועשאל וגו' עד וכיוהו וכנגיהו ושמעי אחיו מקרא פקידים הן כ' כתליקין: **כמפקד** כו'. המלך וכ"ג שגדל בית אלהים הוא כ"ג: **כשהוא חופס.** כשרוצה לחתום

נמ' ה"ג **ולכן עושי חוטא דל למה.** כלומר דלמה צריך לכן עושי חוטא דל חוחם כפ"ע ולא לת"ק: **מפני שמביא לונו עמו.** דהכי תניא בתוספתא פרק כ' דשקלים ד' חוחמות היו בחקדש חוטא היה מביא לונו עמו חוטא דל בדכיר כן עושי הייה מביא לונו עמו ונולאה דפליגי בכה תת"ק ר"ל דחוטא עשיר הוא שהביא הלוג אחד לבהמות עם כל קרבנו אבל חוטא דל לא היה מביא הלוג עם הבשרין אלו הבשרין אלו הבשר דת"ק ר"ל כיון דחוטא עשיר צריך ליקח מהחמוחה ג' עשרונות ובמן לוה ד' לוג אחד יקח עוד לוג עד עשר כיון שלוקח כל כך משל"ל מצורע עני שא"ל אלא עשרון א' כולל בשמן. א"כ הלוג לבהמות אינו ליקח אבל הממוצע להביא עם הבשרון ליתן ליד הקדש בשבר הייקר דיד הקדש על העליונה אלא מביא בעצמו מביאו משא"כ בעשיר לא מתבחר שיקמן משום דבר מוטבו אלא דרך עשירות יקח כל העשר לוגין אבל הממוצע ובאה תליא פלוגתתם דכיון דכ"ע ר"ל אמביא גם החוטא דל לוג יחידי עם הבשרון וקשיהו מיד הממוצע משום דלא פליג כין עשיר לעני א"כ צריך חוחם כפ"ע ולא סבי כחוחם גדי שהרי צריך לוג שמן משא"כ כחוחם גדי: **כרס כרבנן מביא גדי.** חוטא דל דהלוג מביא בעצמו מביאו לקמן הרייחם מיעבו שיקבה בעצמו בזול והוא דלא כבי' ופי' התוספות יום טוב והמפרשים שנדחקו מאד: **נסבי רחל ככבש.** כמה יין היא צריכה ואם יש הפרש בין זכר לנקבה ע"א בין רחלה לבכשה: **הד"א כו'.** שמאחיה חוחם שכחוב עליו גדי היינו לוקחין נסכים לקרבן לאן בין גדולים בין קטנים בין זכרים ונקבות דהייגו נמי לבכשה ורחלה דכולן נסבריהן שוין חוץ משל אילים אלא היו טוטלין משם לעיל נסבי אילים שאין נסבריהן שוין ודנסבי ככבש רביעית ההין לעשרון ג' משא"כ לאיל: **דיכתיב** כו'. מוכיח מקרא כן ככה יעשה וגו' (נמדבר ט"ו) מה ת"ל והלה ככר נאמר כב והקריב על כן הבקר מנחה וגו': **מגיד שלא** כו'. רבינו דקרא אתי לאתמוטעינן שלא נחלק בין עגל קטן לשור גדול: **שהיה כדין** כו'. שחלק

מון לסכך: **המגילה הזאת.** שכתובים בה סמני הקטורת מון להכינם ומדר פיטומו: **מעטה.** מין להזכירם לגנאי שהרי ניכר שכוונתם היתה לשמים שהרי עכשיו מסרה להנון תא"ש שאינו ממשפחתו: **שיש מלכים כגדי כ"ג.** שיהיו נתון ומהולדין: **לאיסטרטיאות.** שר מערכי החיילות:

הלכה ב מתני' נוכרים. הם שממון הקדש תחת ידם והם פודין ערכין ומדמין וכל מלאכת ההקדש נעשה על ידם: **אמרכלין.** למעלה מן הנוכרים והוא ניטריקון אמר על כלו וכגמ' ליף לה הממונים אלו מקרא: **גמ' כדיליקן.** והוא שררה למעלה מן האמרכל: **גוברין.** אע"ג דכתיב לא תתיב גוברין מסברא ידעינן שהיו גוברין

מתני' מז' מרכולין. תניא בתוספתא פ"ב מזגברין מה הן עושין פודין את הקדשים וכל מלאכות הקדש כיון מרכולין מה הן עושין ז' מפתחות עזרה כיון דלה אחד מהן לפתוח אינו יכול עד שיכנסו כולן מרכולין פותחין ומזגברין נכנסין ויוצאין ולפי כבוד הנכנסין היו יוצאין אמר ר' יהודה למה נקרא שמו מרכול מפני שהוא מר על הכל פי' מר חדון לשון מרות ירושלמי תנא אין פותחין מג' כתיליקין הדא הוא דכתיב ויחיאל ועזיהו ונחת גזברין ועשאל וירימות ויחזד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו מרכולין פקידים מיד כוניהו ושמעי אחיו כתיליקין כשהוא חותם הגזבר נותנו לאמרכול מרכול חותם ונותנו לקתליקון וקתליקון לכ"ג וכ"ג למלך ואין עושין שררה פחות משנים מפורש בכבא בתרא

פרק ג' דכתיב והם יקחו את הזהב:

מתני' ד' חוטמות וכחוב עליהן עגל וכר גדי חוטא. מפרש ואזיל למה הוצרכו לפי שנסכיהן מליקין זה מזה: **ארמית.** לפי שמלומדין בלשון כסדים בגלות בבל: **חוטא דל וחוטא עשיר מצורע עני מצורע עשיר** וחנן בפרקין על ז' דברים הנגעים בגין לפיכך נקרא חוטא. עני מביא תורין או בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת ואם זה הכהן שהיה צריך לנסכים אבל מצורע עשיר מביא ג' בהמות חטאת ועולה ואם זה ואין חטאת ואם טעונין נסכים אלא חטאתו ואשמו של מצורע לפי שאינו באין על חטא דבנגעים אינכר ליה חטאיה והקרבנות אינו באין אלא להכשירו בקדשים: **גדולים וקטנים.** שאין חילוק בנסכים בין בעגל לשור ולמה היה חוטם לאשם וחטאת של מצורע לפי שנסכיהן בשאר בהמות שבאין נדבה שבינהן היו בכשים שאשם מצורע בכב הוא אלא לפי שאשם מצורע טעון לוג שמן ליתן להבוחות לבד שמן שבא מן הנסכים:

מתני' לערב כאין זה אצל זה. יוחנן אצל אחיה וכנגד החוחמות שקיבל אחיה נותן לון יוחנן מעות אם פחתו אחיה ליוחנן אם הוחירו הוחירו להקדש: **מתני' מי שאבד חוחמו ממחינין לו עד הערב.** שיבוא יוחנן אצל אחיה ויראה אם מלאו מעות יתירין כדי חוחמו של זה שאבד נותן לו הנסכים ופ' כדי היום פי' אם של היום היה כחוב היום ופ' נעשה חוחם זה: **מפני הרמאין.** שמא ישלאנו אדם אחר זמן וילך אצל אחיה ויתן לו סולת: **ירושלמי** הנע עלמך שייג אותו היום אם המאחר היה כחוב עליו הנע עלמך שייג אותו המאחר אם היום אם הדם כחוב עליהן:

נמ' (א) וכבן עזאי חוטא דל למה היה מביא לונו עמו ברם כרבנן מביא גדי נסבי רחל מה מן מה דרבנן גדי משמש [3] נסבי צאן גדולים וקטנים זברים ונקבות הדא אמרי נסבי רחל כנסבי גדי דכתיב [5] ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בבבשים או בעזים לשור [6] האחד למה נאמר מגיד שלא חלק בין נסבי שור שהיה בדין בן הצאן טעון נסכים ובן הבקר טעון נסכים אם מצאנו שחלק בין נסבי כבש לנסבי איל לכך

ג' דהא פסקו שכר ולקוחות ופדויית ערכין ותמורי ערכין ג' דהיינו דין וכיון דקרא ממטה למעלה קתשיב ש"מ שהתשובים מן הנוכרין שהן למטה מהאמרכלין והא דקתני בקרא כה"ג לעוף אע"ג דהמלך גדול ממנו היינו כדי לפיס נגיד בית האלהים שיהיה הש"ס כתר כולם שהוא למעלה על כל: **כשהוא חופס.** הלכה שהמשות כתוכי דהאי קרא בשמירת האוצרות חייבי וילפינן מיניה לגבי כתוכי כולהו ללמד דכולם חופמין האוצרות וכדמפיק: **וסס יקחו את הזהב.** מיעוט רבים שנים: **שהכא הפסולת שלך.** והלוחות של פנסיריטין היו: **מחצב.** מקום שחוצבין ממנו: **תמון שקין** וכו'. ראו הבוקים ראו הכרעיים ראו בכרו וכל זה ממה שהוא אוכל ושותה מן היהודים וכל רכושו מן היהודים: **מיתמי לדיקא** וכו'. כדי לזכות ברחיית הלקיח הכיעו אחריו דזכות גדול היא שזכה לראותו:

הלכה ג מתני' ד' חוטמות היו במקדש. ג' לג' נסכים תליקין של בהמות חוטם ראשון לנסכי בקר והן ג' עשרונים סולת בגלל בחלי הין שמן ויין לנסך תלי ההין וחוטמו מגל והכ' זכר לנסכי איל שתרגום איל דכרא ונסכיו שתי עשרונים סולת בגלל בשמן שלישית ההין ויין לנסך שלישית ההין והנ' נדי לנסכי כבש כן שנאמר והן עשרון סולת בגלל כרביעית ההין והד' חוטמו והם נסכיו של מצורע עשיר שמביא ג' בהמות ולריך עשרה לוגין שמן חשעה לבשה כבשים יחוד לחתן תמון ובהוחות וקרי ליה חוטמו משום דעל שבע עבירות נגעים בגין: כ' היו. כ' חוחמות היו למצורע: **חוטא דל וחוטא עשיר.** לפי שמצורע עני אינו מביא אלא בהמה אחת ואם לא היה למצורע אלא חוחם אחד היו נותנים למצורע עני עשר לוגין וע"ק סגר למצורע עני נותנין חוחם גדי ולוג רביעית היה מביא מנינו: **ורמיה לחוט עליהן.** שהיה דומה היה נלשון אדמי: **וכרים ונקבות.** כין לנסכי עולות שאינן באות אלא זכרים כין נסכי שלמים שבאין זכרים ונקבות ושולה ושלמים טעונין נסכים דכתיב עולה או זבח: **נותן לו מעות.** כפי הנסכים שהוא לריך: **כא לו אצל אחיה.** שהיה ממונה לקנות יינות ושמנים ובלחות אלא יהא כל מביא קרבן לריך לחזור אחר נסכים העשויין על טהרת הקדש: **ואם הותירו הותירו להקדש.** ולא אתמרינן שמא משתתי של יוחנן הם שנתפרנו ממעות של נסכים: **המתינים לו עד הערב.** שחדוונו יחד יוחנן ואחיה אם נמלאו מעות יתירים ביד יוחנן כנגד החותם שאמר זה שנאבד ממני נותנים לו: **ומס היום כתוב.** על החותם יום פלוני בשבת: **מפני הרמאין.** שמא אלא חותם שנאבד מתכוירו לו מאחיה לו מיוחנן ונא עכשיו ליקח וכיום שמוציאו אינו רשאי להוציאו שבאוכר מחזר אחריו ושיל יש לחוש שמא לקח חותם כשער הזול והלגיטו עד שער הייקר: **נמ' ופריך ולכן עושי חוטא דל למה ליה.** חותם כפני עלמו היה לו להכיח חותם גדי: **ומפני היה מביא לונו עמו.** כדי שיבא לו לוגא שמן שלריך למתן תמון ובהוחות והמוחר נאכל לכהנים כדין קדשי הקדשים ולריך שיהיה על טהרת הקדש לפיכך נתנו לו חותם כפני עלמו שהוא נסכי גדי וד' לוג שמן: **כרס כרבנן.** אבל לרבנן לא היו נותנין לחוטא דל אלא חותם של גדי ולוג שמן למתן בהוחותיו היה מביא מביתו קטיע א"כ אף לחוטא עשיר לא היו לריכין לתתן חותם כפני עלמו שיטילון ליתן לו ג' חותמות גדי: **נסבי רחל.** כמה שאינו מזכרים במתני': **ומפני מן מס דפני כמפני גדי מעמס** וכו'. שהעגול דנסבי רחל כנסבי גדי: **שהיה כדין.** שיהא תלוק בין נסבי עגל לנסבי שור:

מתני' מז' מרכולין. תניא בתוספתא פ"ב מזגברין מה הן עושין פודין את הקדשים וכל מלאכות הקדש כיון מרכולין מה הן עושין ז' מפתחות עזרה כיון דלה אחד מהן לפתוח אינו יכול עד שיכנסו כולן מרכולין פותחין ומזגברין נכנסין ויוצאין ולפי כבוד הנכנסין היו יוצאין אמר ר' יהודה למה נקרא שמו מרכול מפני שהוא מר על הכל פי' מר חדון לשון מרות ירושלמי תנא אין פותחין מג' כתיליקין הדא הוא דכתיב ויחיאל ועזיהו ונחת גזברין ועשאל וירימות ויחזד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו מרכולין פקידים מיד כוניהו ושמעי אחיו כתיליקין כשהוא חותם הגזבר נותנו לאמרכול מרכול חותם ונותנו לקתליקון וקתליקון לכ"ג וכ"ג למלך ואין עושין שררה פחות משנים מפורש בכבא בתרא

פרק ג' דכתיב והם יקחו את הזהב:

מתני' ד' חוטמות וכחוב עליהן עגל וכר גדי חוטא. מפרש ואזיל למה הוצרכו לפי שנסכיהן מליקין זה מזה: **ארמית.** לפי שמלומדין בלשון כסדים בגלות בבל: **חוטא דל וחוטא עשיר מצורע עני מצורע עשיר** וחנן בפרקין על ז' דברים הנגעים בגין לפיכך נקרא חוטא. עני מביא תורין או בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת ואם זה הכהן שהיה צריך לנסכים אבל מצורע עשיר מביא ג' בהמות חטאת ועולה ואם זה ואין חטאת ואם טעונין נסכים אלא חטאתו ואשמו של מצורע לפי שאינו באין על חטא דבנגעים אינכר ליה חטאיה והקרבנות אינו באין אלא להכשירו בקדשים: **גדולים וקטנים.** שאין חילוק בנסכים בין בעגל לשור ולמה היה חוטם לאשם וחטאת של מצורע לפי שנסכיהן בשאר בהמות שבאין נדבה שבינהן היו בכשים שאשם מצורע בכב הוא אלא לפי שאשם מצורע טעון לוג שמן ליתן להבוחות לבד שמן שבא מן הנסכים:

מתני' לערב כאין זה אצל זה. יוחנן אצל אחיה וכנגד החוחמות שקיבל אחיה נותן לון יוחנן מעות אם פחתו אחיה ליוחנן אם הוחירו הוחירו להקדש: **מתני' מי שאבד חוחמו ממחינין לו עד הערב.** שיבוא יוחנן אצל אחיה ויראה אם מלאו מעות יתירין כדי חוחמו של זה שאבד נותן לו הנסכים ופ' כדי היום פי' אם של היום היה כחוב היום ופ' נעשה חוחם זה: **מפני הרמאין.** שמא ישלאנו אדם אחר זמן וילך אצל אחיה ויתן לו סולת: **ירושלמי** הנע עלמך שייג אותו היום אם המאחר היה כחוב עליו הנע עלמך שייג אותו המאחר אם היום אם הדם כחוב עליהן:

נמ' ה"ג **ולכן עושי חוטא דל למה.** כלומר דלמה צריך לכן עושי חוטא דל חוחם כפ"ע ולא לת"ק: **מפני שמביא לונו עמו.** דהכי תניא בתוספתא פרק כ' דשקלים ד' חוחמות היו בחקדש חוטא היה מביא לונו עמו חוטא דל בדכיר כן עושי הייה מביא לונו עמו ונולאה דפליגי בכה תת"ק ר"ל דחוטא עשיר הוא שהביא הלוג אחד לבהמות עם כל קרבנו אבל חוטא דל לא היה מביא הלוג עם הבשרין אלו הבשרין אלו הבשר דת"ק ר"ל כיון דחוטא עשיר צריך ליקח מהחמוחה ג' עשרונות ובמן לוה ד' לוג אחד יקח עוד לוג עד עשר כיון שלוקח כל כך משל"ל מצורע עני שא"ל אלא עשרון א' כולל בשמן. א"כ הלוג לבהמות אינו ליקח אבל הממוצע להביא עם הבשרון ליתן ליד הקדש על העליונה אלא מביא בעצמו מביאו משא"כ בעשיר לא מתבחר שיקמן משום דבר מוטבו אלא דרך עשירות יקח כל העשר לוגין אבל הממוצע ובאה תליא פלוגתתם דכיון דכ"ע ר"ל אמביא גם החוטא דל לוג יחידי עם הבשרון וקשיהו מיד הממוצע משום דלא פליג כין עשיר לעני א"כ צריך חוחם כפ"ע ולא סבי כחוחם גדי שהרי צריך לוג שמן משא"כ כחוחם גדי: **כרס כרבנן מביא גדי.** חוטא דל דהלוג מביא בעצמו מביאו לקמן הרייחם מיעבו שיקבה בעצמו בזול והוא דלא כבי' ופי' התוספות יום טוב והמפרשים שנדחקו מאד: **נסבי רחל ככבש.** כמה יין היא צריכה ואם יש הפרש בין זכר לנקבה ע"א בין רחלה לבכשה: **הד"א כו'.** שמאחיה חוחם שכחוב עליו גדי היינו לוקחין נסכים לקרבן לאן בין גדולים בין קטנים בין זכרים ונקבות דהייגו נמי לבכשה ורחלה דכולן נסבריהן שוין חוץ משל אילים אלא היו טוטלין משם לעיל נסבי אילים שאין נסבריהן שוין ודנסבי ככבש רביעית ההין לעשרון ג' משא"כ לאיל: **דיכתיב** כו'. מוכיח מקרא כן ככה יעשה וגו' (נמדבר ט"ו) מה ת"ל והלה ככר נאמר כב והקריב על כן הבקר מנחה וגו': **מגיד שלא** כו'. רבינו דקרא אתי לאתמוטעינן שלא נחלק בין עגל קטן לשור גדול: **שהיה כדין** כו'. שחלק

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com